

UNIVERZITET U SARAJEVU
ORIJENTALNI INSTITUT

Broj: 01-1-88/26

Datum; 16.3. 2026 god.

UNIVERZITET U SARAJEVU
KOMISIJA ZA IZBOR U NAUČNO ZVANJE

Sarajevo, 03. 03. 2026.

UNIVERZITET U SARAJEVU - ORIJENTALNI INSTITUT
Vijeću Instituta

UNIVERZITET U SARAJEVU
Senatu Univerziteta

Na osnovu člana 69. *Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti* („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 36/22), člana 29. *Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti* („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 26/16) i člana 113. *Statuta Univerziteta u Sarajevu* br. 01-14-35-1/23 od 26.07.2023., Vijeće Univerziteta u Sarajevu – Orijeentalnog instituta je na 33. redovnoj sjednici Vijeća održanoj 23.02.2026. godine donijelo *Odluku o imenovanju komisije za izbor u naučno zvanje*. Na temelju te *Odluke* br. 02-1-44-72/26 od 23.02.2026. godine, u Komisiju se imenuju:

1. **DR. SC. AHMED ZILDŽIĆ**, vanredni profesor za oblast: Humanističke nauke, polje: Jezici i književnost (filologija), grana: Orijeentalna i ostale filologije, (Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet, Odsjek za orijentalnu filologiju), predsjednik Komisije;
2. **DR. SC. HARIS DERVIŠEVIĆ**, vanredni profesor za oblast: Humanističke nauke, polje: Historija umjetnosti, grana: Uvodni predmeti historije umjetnosti, islamska umjetnost, umjetnost osmanskodobne Bosne, (Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet, Katedra za historiju umjetnosti), član;
3. **DR. SC. DANKO ŠOUREK**, izvanredni profesor za oblast: Humanističke znanosti, polje: Povijest umjetnosti, grana: Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija, (Sveučilište u Zagrebu – Filozofski fakultet, Odsjek za povijest umjetnosti), član.

Kao zamjenski član Komisije imenuje se dr. sc. Alma Omanović-Veladžić, viši naučni saradnik za oblast „Orijeentalno-islamska kultura i civilizacija“ (Univerzitet u Sarajevu – Orijeentalni institut).

Na Javni konkurs za izbor na Univerzitetu u Sarajevu – Orijeentalnom institutu u naučno zvanje **NAUČNI SARADNIK** za oblast „Orijeentalno-islamska umjetnost“, a koji je objavljen u dnevnom listu *Dnevni avaz* i na web-stranicama Univerziteta u Sarajevu i Univerziteta u Sarajevu – Orijeentalnog instituta dana 03.02.2026., pristigla je jedna prijava. Komisija na temelju *Potvrde*

Sekretarijata Univerziteta u Sarajevu - Orijentalnog instituta br. 01-I-7-66/26 od 19.02.2026. godine konstatuje da se na Javni konkurs prijavila 1 (jedna) kandidatkinja, kako slijedi:

1. **DR. SC. AIDA SMAILBEGOVIĆ**, doktorica znanosti iz područja humanističkih znanosti, povijesti umjetnosti, viša stručna saradnica na Univerzitetu u Sarajevu – Orijentalnom institutu za oblast „Orijentalno-islamska umjetnost“, zaprimljena na protokol Instituta pod brojem 01-I-63/26 od 16.02.2026. godine, lično (11:45h).

Na osnovu navedene *Potvrde*, Komisija konstatuje da je prijava kandidatkinje Smailbegović potpuna i blagovremena. Nakon uvida u dostavljenu dokumentaciju, Komisija ima čast podnijeti sljedeći:

I Z V J E Š T A J

Biografija kandidatkinje:

AIDA SMAILBEGOVIĆ, doktorica znanosti iz područja humanističkih znanosti, povijesti umjetnosti, Na Filozofskom fakultetu u Sarajevu (studijaska grupa: historija umjetnosti i turski jezik i književnost) diplomirala je po Bolonjskom nastavnom planu i programu 17.11.2008. godine. Tokom studija kandidatkinja je bila odlična studentica s prosjekom ocjena od 8.27, dok je na pojedinim predmetima koji su relevantni za poziciju na koju aplicira, a na osnovu prepisa ocjena, prosjek i veći od toga: *Uvod u ikonologiju* (deset, 10), *Islamska umjetnost* (devet, 9), *Uvod u orijentalnu filologiju* (deset, 10), *Osmanska arhitektura XVI stoljeća* (deset, 10), *Umjetnost Bosne i Hercegovine od XV do XIX stoljeća* (deset, 10). Na istom fakultetu kandidatkinja Aida Smailbegović okončala je 10.06.2014. postdiplomske (master) studije iz oblasti historije umjetnosti i komparativne književnosti (prosječna ocjena 8.08) s magistarskim radnjama pod naslovom: *Tekije u Sarajevu od XV do XVII stoljeća – prostorni smještaj i arhitektonske odlike* iz oblasti historije umjetnosti, te *Identitet na margini: pitanje Drugog u romanu 'To godišnje doba u Hakkariju'* iz oblasti komparativne književnosti. Kontinuirana i sistematična ambicija za nastavkom školovanja i usavršavanja rezultirala je i činjenicom da je kandidatkinja Aida Smailbegović na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu upisala i treći master studij iz turskog jezika i književnosti na kome je položila sve ispite (prosječna ocjena 8.75), s temom *Jezička analiza tariha na sarajevskim spomenicima arhitekture iz osmanskog doba*. Tokom postdiplomskog studija kandidatkinja je slušala i s uspjehom višim od prosječnog položila niz kolegija od značaja za poziciju na koju aplicira, a kao primjer možemo navesti: *Islamska paleografija* (deset, 10), *Osmanska diplomatika* (deset, 10), *Divanska književnost na turskom jeziku u BiH* (deset, 10), *Savremeni turski jezik 10* (deset, 10), *Stvaralaštvo Bošnjaka na orijentalnim jezicima* (deset, 10). Iz biografije kandidatkinje se vidi da koristi turski i engleski jezik kao samostalni korisnik o čemu postoji potrebna dokumentacija. Kandidatkinja Smailbegović je u proteklom periodu

predano radila na podizanju vlastitih lingvističkih kompetencija u oblasti orijentalne filologije: tečaj osmanskog jezika na Orijentalnom institutu Univerziteta u Sarajevu 2022. godine, te završen I i II stepen tečaja perzijskog jezika u Kulturnom centru I.R. Iran u Sarajevu, o čemu je priložena relevantna dokumentacija.

Uporedo s akademskim usavršavanjem, kandidatkinja Smailbegović je obavljala i poslove kustosa i likovnog kritičara na nekoliko značajnih izložbi islamske umjetnosti u Umjetničkoj galeriji BiH, Gradskoj galeriji Collegium Artisticum, te Narodnom pozorištu. Kandidatkinja Aida Smailbegović je pripravnčki rad obavila u Orijentalnom institutu u Sarajevu, gdje je od jula 2013. do jula 2014. radila kao pripravnik historičar umjetnosti, a potom i kao pomoćnica u biblioteci Orijentalnog instituta. Pripravnčki (stručni) ispit kandidatkinja Smailbegović je položila 24.04.2014. godine.

Kandidatkinja je u mjesecu aprilu 2017. godine upisala doktorski studij povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, te je nakon završenog šestog semestra uspješno odbranila temu doktorskoga rada naslova *Iluminacije rukopisa Hatifijeve Tīmūrṇāme u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu*, pod mentorstvom prof. dr. sc. Milana Pelca i izv. prof. dr. sc. Ahmeda Zildžića. U toku doktorskog studija kandidatkinja Smailbegović je položila sve propisane ispite najvišom ocjenom (prosječna ocjena položenih ispita: 5.00), udovoljila svim drugim propisanim obavezama i na dan 28. januara 2025. godine s ocjenom *summa cum laude* odbranila doktorsku disertaciju pod gornjim naslovom na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Kandidatkinja Smailbegović je od februara 2015. do februara 2018. uposlena kao stručni saradnik historičar umjetnosti za orijentalno-islamsku umjetnost na Univerzitetu u Sarajevu – Orijentalni institut, a februara 2018. izabrana u zvanje viši stručni saradnik historičar umjetnosti, za istu oblast. U zvanjima stručni i viši stručni saradnik za oblast orijentalno-islamska umjetnost kao asistent je učestvovala u realizaciji ukupno pet naučnih projekta Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu, a koja je finansiralo Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo. Od februara do maja 2017. učestvovala je u programu restauracije rukopisne građe, u suradnji s Gazi Husrev-begovom bibliotekom i Institutom Yunus Emre u Sarajevu. U sklopu doktorskog studija historije umjetnosti, od decembra 2018. do marta 2019., boravila je u Österreichische Nationalbibliothek u Beču, Republika Austrija. Članica je Redakcijskog savjeta naučno-istraživačkog, edukativnog i izložbenog projekta *Pod nebom vedre vjere – Islam i Europa u iskustvu Bosne*, pod voditeljstvom prof. dr. sc. Aida Abadžić-Hodžić. Objavila je nekoliko izvornih znanstvenih, istraživačkih radova - članaka u domaćoj i stranoj periodici, zbornicima radova i godišnjacima, nekoliko prikaza knjiga iz užega područja znanstvenoga interesiranja, uredila zbornik radova i katalog minijatura, katalog rukopisne i arhivske građe te pisala likovne kritike. Sudjelovala kao izlagač na međunarodnim i nekoliko domaćih znanstvenih i stručnih skupova. Za potrebe nekoliko znanstvenih skupova i obilježavanja različitih prigoda i obljetnica, turske, arapske i perzijske rukopise Rukopisne zbirke Orijentalnog instituta, te arhivsku građu, odabrala i pripremila za izložbe. Kustos-suradnik na izložbi *Hazim Šabanović 1916-1971* u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu.

1. Radovi kandidatkinje:

- 1.1. Aida Smailbegović, *Illuminacije rukopisa Hatifijeve Tīmūrnāme u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu*, doktorski rad na Sveučilištu u Zagrebu, Filozofski fakultet (mentori: dr. sc. Milan Pelc i dr. sc. Ahmed Zildžić), Zagreb, januar 2025, 298 str.

U svojoj doktorskoj disertaciji pod naslovom *Illuminacije rukopisa Hatifijeve Tīmūrnāme u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu* kandidatkinja Smailbegović je primjenom metoda stilske, ikonografske i kodikološke analize predstavila prvu sveobuhvatnu znanstvenu analizu minijatura i likovne opreme zagrebačkog rukopisnog primjerka epskog djela *Tīmūrnāme* iz pera čuvenog perzijskog pjesnika XV. i XVI. stoljeća, ‘Abdullāha Hātifiġa.

Epska poema *Tīmūrnāma* (Knjiga o Tīmūru) perzijskog pjesnika ‘Abdullāha Hātifiġa (oko 1416. - 1520.), u islamskom se svijetu ubraja u red najpopularnijih stihovnih povijesnih hronika na perzijskom jeziku. Napisana je između 1492. i 1498., na poticaj Badī‘ al-zamāna Mīrze (umro 1514.), u vrijeme vladavine njegova oca Sultana Ĥusayna Bāyqare, posljednjeg vladara Timuridske dinastije. Posvećena je velikom ratniku, osvajaču i zaštitniku umjetnosti Tīmūru (oko 1336. – 1405.), osnivaču Timuridskoga Carstva i obnovitelju mongolskog poretka, koji je pokorio golema prostranstva od Indije do Sredozemlja. Premda veliča osvajačke pothvate i vladavinu rodonačelnika suparničke dinastije, najveći broj prepisanih i oslikanih rukopisa *Tīmūrnāme* nastao je pod Safavidima, iranskom vladarskom dinastijom u periodu od 1501. do 1736. U Orijentalnoj zbirci Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, pod signaturom OZHA R 754, sačuvan je iluminirani prijepis ovog značajnoga djela, oslikan s do danas sačuvanih šest minijatura, koje su u fokusu istraživanja ovog dokorskog rada.

Rukopis zagrebačke *Tīmūrnāme* zanimljiv je s više aspekata. S motrišta povijesti umjetnosti i kulture osobitu pozornost zasluġuju, dakako, minijature i njihove stilske odnosno ikonografske znaġke. U kodikološkom smislu posebno je zanimljiv okrnjeni opseg zagrebačkog primjerka i priroda njegovih manjkavosti. Provenijencija zagrebačkog primjerka takoder je poseban izazov za istraġivaġa. Iako je moguće pretpostaviti da rukopis nije sačuvan u cijelosti, minijature zagrebačke *Tīmūrnāme* predstavljaju znaġajan primjer sitnoslikarskoga ciklusa s prizorima iz Tīmūrova ġivota i njegovih osvajaġkih pothvata.

Metode stilske, ikonografske i kodikološke analize ukljuġene su u opseġnu komparativnu analizu rukopisa, koja pobliġe odreġuje okolnosti i vrijeme nastanka minijatura. Metoda stilske analize kandidatkinji Smailbegović omogućila je da se na temelju oblikovnih znaġki ponudi preciznija povijesnostilska kontekstualizacija djela, dok ikonografska analiza pomaġe u preciznom tematskom definiranju pojedinih prikaza te pridonosi boljem razumijevanju njihova odnosa s literarnim sadrġajem djela. Kodikološkom su analizom prošireni okviri za obradu vizualnih elemenata djela te je omogućeno preciznije odreġivanje njihove funkcionalnosti u cjelini knjiġnoga korpusa.

Rad je struktuiran na način da prvu cjelinu (*Uvod*) predstavlja Osvrt na predmet i temu istraživanja, s naglaskom na početke razvoja perzijske minijature i tradicije oslikavanja povijesnih kronika, osvrt na životopis 'Abdullāha Hātifija i njegova djela, a potom i podroban opis zagrebačkog rukopisa. Ova, prva cjelina u radu, završava pregledom dosadašnjih istraživanja i literature, osobito o rukopisu Hātifijeve *Timūrnāme* u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, za čije su predstavljanje zaslužni Aleksej Olesnicki, Zagorka Janc, Muhamed Ždralović, Zlatko Karač, a ponajviše i najpodrobnije Tatjana Paić-Vukić.

Drugu veliku cjelinu čini poglavlje naslova *Stilovi i škole perzijske minijature u XVI. stoljeću*. Naime, minijature zagrebačkog rukopisa ne mogu se razumjeti bez uvida u stilske i ikonografske karakteristike knjižnoga sitnoslikarstva pod Safavidima XVI. stoljeća. Stoga kandidatkinja Aida Smailbegović u ovom dijelu rada donosi pregled svih važnijih slikarskih škola i stilova toga vremena, prema suvremenoj znanstvenoj literaturi. Najprije su iznesene pojedinosti o školama na istoku neizostavnim osvrtom na Timurove nasljednike i školu u Heratu te utjecaj koji je imala na slikarstvo XVI. stoljeća. Potom su sagledane karakteristike škole u Buhari, a napose i Minijaturno slikarstvo Zarječja. Škola u Tabrizu predstavljena je kroz njezin rani period u vrijeme Šāha Ismā'īla, osnivača safavidske dinastije, a potom i u vrijeme Šāha Ṭahmāspa. Slijedi potom pregled karakteristika škole u Širazu, s osobitim naglaskom na primjer *Ẓafarnāme* u Širazu XVI. stoljeća. S obzirom na upadljive sadržajne sličnosti između *Ẓafarnāme* Šaraf al-dīna 'Alīja Yazdīja i *Timūrnāme* 'Abdullāha Hātifija, što je posve vidljivo po naslovima poglavlja koja sadržavaju, razmatranje značenja, izrade i recepcije Yazdijeve poeme o Timūru analogno je razmatranju Hātifijeva djela.

Središnji dio doktorske radnje kandidatkinje Smailbegović predstavlja analiza minijatura u poglavlju koje nosi naslov *Iluminacije rukopisa Hātifijeve Timūrnāme u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti*. Najprije su potanko opisane sve minijature u kompoziciji stranice, uz sve njihove značajne karakteristike, a potom slijedi zaseban opis svake od šest sačuvanih minijatura. Prva minijatura nalazi se u osmom poglavlju naslova *Posjedanje pobjedonosnog vladara i sultana na tron u Belhu i isticanje krune upravljanja svijetom*, te prikazuje prvu pojavu Timūra, koji pokorava svoje neprijatelje, dok ga trube svečano najavljuju kao spasitelja koji će pod svojom zastavom ujediniti sve podanike i staviti ih u službu stvaranja svjetskoga carstva. Druga minijatura sadržana je u jedanaestom, najčešće oslikavanom poglavlju u rukopisima *Timūrnāme*, naslova *Pripremanje gozbe posjednika vladarskoga prijestolja s ciljem pronalaska sreće u odabiru zamjenika* u kojem se opisuje vjenčanje Timūrova najstarijega sina Ġihāngīra s princezom iz vladarske obitelji Horezma. Minijaturom su prikazani Timūrovi izaslanici kod Yūsufa Šūfija u Horezmu. Treća minijatura sadržana je u petnaestom poglavlju kratkoga naslova *Pokret Vitkoga čempresa prema Širazu* u kojem se govori o Timurovu pohodu na grad Širaz. Minijatura predstavlja mirnu predaju grada Širaza, kojega su Muzaferidi zajedno s ključevima gradskih vrata i riznice predali Timūru i njegovoj vojsci. Četvrta minijatura nalazi se u dvadesetom poglavlju naslova *Urešavanje tabora pobjedonosnog vladara s namjerom da pet godina napada kuću Muẓaffar-hāna i protiv nje vodi rat*. Prikazuje Timura sa safavidskim tadžem u punoj raskoši, dok goloruk ubija lava, koji je personifikacija šaha Mansura. Peta minijatura nalazi se u dvadeset petom

poglavlju naslova *Urešavanje vojske pobjedonosnoga vladara po drugi put u krajini tmine i mraka s ciljem vojne protiv Tuqtamiš-hāna, povlačenje hana iz tog surovog predjela* te prikazuje zarobljavanje poraženih vojnika koji su se borili na strani Tuqtamiša, a koji su sada postali Timurovi sužnjevi. Posljednja, šesta minijatura nalazi se u trideset devetom poglavlju kratkoga naslova *Šāhib-i qirān piše pismo kajzeru Rūma*. Činjenica da se minijatura nalazi na mjestu koje donosi navode Bajazidova pisma Timuru, te govori o dolasku izaslanika, nameće se zaključak da su njome prikazani Bajazidovi izaslanici pred Timurom.

Posljednju, najopsežniju cjelinu u radu čini poglavlje naslova *Zagrebačka Tīmūrnāma – komparativna analiza*, a koje podrazumijeva opsežnu komparativnu analizu temeljem šesnaest dostupnih primjeraka Hatifijeva djela oslikanih tijekom XVI. stoljeća. S pomoću usporedne analize oslikanih rukopisnih primjeraka kandidatkinja Smailbegović nastojala je pronaći tekstualna uporišta odnosno interpretacijski ključ za minijature u zagrebačkoj Tīmūrnāmi s obzirom na njihov razmještaj unutar teksta. Pritom se pokušalo utvrditi da li su postojali zajednički tekstualni stimulansi za oslikavanje rukopisa Tīmūrnāme koji proizlaze iz nekog kanonskog modela (prototipa). Osim toga nastojalo se odgovoriti na intrigantno pitanje: postoje li skupine oslikanih rukopisa sa zajedničkim karakteristikama, ili je riječ o proizvoljnom slijedu iluminacija prema nahodanju redaktora, priređivača, naručitelja, prepisivača ili sitnoslikara?

Naposljetku, nastojalo se odrediti u kojoj se mjeri i kako zagrebački rukopis uklapa u poznati korpus minijatura Tīmūrnāme upravo s obzirom na njihovo mjesto u tekstu i s obzirom na mogući utjecaj (pretpostavljenog) kanonskog modela. Rukopisi korišteni kao komparativni materijal poslužili su i za usporedbu kroz naslove, odnosno poglavlja koja su u njima oslikana. Autorica je konsultovala slijedeće rukopisne primjerke: [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, Nacionalna biblioteka sv. Ćirila i Metodija u Sofiji OP 994, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, British Library Or. 2838, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi H.1594, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, Cambridge University Library Add. 1109, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, Harvard Art Museums 1957.140, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, Bibliothèque nationale de France Supplément persan 641, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, The Walters Art Museum W.648, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi H. 1593, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, Cambridge University Library King's Pote 85, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, Sotheby's LOT 140, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, Bodleian Library Elliott 403, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi R. 1591, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, The Free Library Lewis O. 43, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, British Library Add. 7780, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, British Library Add. 22703, [Hātifi, 'Abdullāh], Tīmūrnāma, Harvard Art Museums 2014.392.

Usporedba minijatura zagrebačke Tīmūrnāme s istovjetnom slikovnom građom u šesnaest rukopisa toga djela nastalih u XVI. stoljeću donijela je niz uvida i spoznaja koje ukazuju na podudarnosti, ali i na specifičnosti zagrebačkog primjerka. Rezultati komparativne analize pokazuju u kojim se ikonografskim sadržajima zagrebački rukopis izdvaja od ostalih, proširujući sadržajni repertoar standardnih prikaza. Istodobno oni ukazuju i na vjerojatnost da su neke

minijature, koje se redovno nalaze u drugim primjercima, iz zagrebačkog rukopisa istrgnute zajedno s dijelovima teksta. Stoga zagrebački rukopis valja promatrati kao okrnjeno ali dragocjeno svjedočanstvo tradicije oslikavanja *Ṭīmūr-nāme*, koja se ustalila u XVI. stoljeću. Njegove minijature, posebice one sa sadržajima koji se drugdje ne oslikavaju, pružaju dodatan uvid u slikovnu naraciju koja prati stihove te značajne poeme. Utoliko se spoznaje o zagrebačkim minijaturama mogu vrednovati kao doprinos boljem poznavanju bogatog mozaika perzijskog minijaturnog slikarstva XVI. stoljeća.

Do danas nije rasvijetljeno pitanje u kojem je trenutku i zašto – od njegova nastanka do dolaska u Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti u Zagrebu – došlo do gubitka teksta, te ispremetanosti sačuvanih dijelova, niti je rasvijetljena njegova provenijencija. Unatoč činjenici da je tekst zagrebačke *Ṭīmūr-nāme* ispremetan, raspored sačuvanih minijatura unutar kodeksa dosljedno prati redoslijed Ṭīmūrovih osvajačkih pothvata i njegova života prema povijesnoj kronologiji. Približno određivanje vremena i mjesta nastanka zagrebačke *Ṭīmūr-nāme* uspostavljeno je upravo temeljem analize njezinih šest minijatura. Naoko sporedan ikonografski detalj, pokrivalo za glavu specifičnoga oblika, koje nose neki protagonisti radnji, usmjerava dataciju minijatura prema prvoj polovini ili sredini XVI. stoljeća, odnosno u vrijeme rane vladavine safavidske dinastije. Stilske karakteristike zagrebačkih minijatura ujednačenim likovnim oblikovanjem govore u prilog pretpostavci da su sve djelo istoga majstora. Prema osobinama oblikovanja, kandidatkinja Smailbegović kao moguće mjesto nastanka zagrebačke *Ṭīmūr-nāme* određuje Širaz, žarište razvijene umjetničke produkcije safavidskoga Irana.

Analize i razmatranja kandidatkinje Smailbegović u doktorskoj disertaciji popraćeni su mnoštvom faksimila u boji, kako iz zagrebačkog primjerka djela, tako i iz komparativnih materijala. Na kraju rada nalazi se tabelarni prikaz minijatura u korištenim rukopisima *Ṭīmūr-nāme*, kao i detaljna bibliografija izvora i literature.

2. Ostali Radovi

2.1. Radovi kandidatkinje od posljednjeg izbora u zvanje viši stručni saradnik

Kandidatkinja Aida Smailbegović je u periodu od posljednjeg izbora u zvanje više stručne saradnice (03.02. 2023) do danas objavila tri izvorna znanstvena rada u relevantnim znanstvenim časopisima i publikacijama:

- 2.1.1. Aida Smailbegović. „Prikazi i opisi islamske kozmologije u *Maʿrifetnāmi Ibrāhīma Haḳḳīja Erzurūmīja* iz Gazi Husrev-begove biblioteke“, *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, XLVI (2025), Sarajevo 2025, str. 49-78 (u suautorstvu s Ahmedom Zildžićem)

U radu se govori o poznatom enciklopedijskom djelu *Ma'rifetnāma* (Knjiga o spoznaji), islamskog učenjaka Ibrāhīma Haḳḳīja Erzerūmīja (umro 1194/1780), koje se čuva u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu pod signaturom R-105. Knjiga je osobito značajna kao svojevrsna osmanska enciklopedija koja između ostalih materijala koje je autor sabrao i kategorizirao po temama i poglavljima u nekoliko cjelina, predstavlja i klasifikaciju ukupnosti znanosti iz vizure jednog postklasičnog osmanskog enciklopediste. Nakon kratkog predstavljanja autora, strukture i osnovnih tematskih odrednica *Ma'rifetnāme*, autori posebnu pažnju posvećuju iluminiranim stranicama s prikazima i opisima islamske kozmologije (hay'at al-islam), koje se predstavljaju s motrišta historije umjetnosti, a koje su analizirane u komparativnom odnosu s brojnom srodnom građom, među kojom i najstariji poznati prijepis ovog djela u svijetu. Prikazani i opisani dijelovi, kako ih donosi Erzerūmī, sagledani su i interpretirani temeljem njihovih predstava u kur'anskom tekstu, hadisima Poslanika islama te različitim predajama.

Nakon uvodnih napmena u kojima se navedeno djelo Erzerūmīja pozicionira u kontekst pisanja enciklopedija u islamskoj učenoj tradiciji prije Osmanlija, i posebno u okviru osmanske učene tradicije, autori predstavljaju osnovne crte biografije autora i njegova djela s posebnim osvrtom na *Ma'rifetnāme*.

U nastavku rada autori predstavljaju dijelove teksta iz uvodnih poglavlja koji će biti slikovno prikazani na dvjema prikazima koji su predmet obrade u radu: to su prikazi islamske kozmologije, odnosno eshatoloških scenarija Sudnjega dana, džehennema i dženet. Izuzetno detaljni prikazi podrobno su opisani, nazivi pojedinih sastavnih elemenata dati u traskripciji i prevedeni, a mjestimično su, gdje se osjećala potreba za time, date i reference na tekst *Ma'rifetnāme* ali i druga djela u kojima se govori u značaju i ukupnoj ulozi tih sastavnica. Posebno važan aspekt rada jest komparativno sagledavanje prikaza iz sarajevskog oslikanog primjerka *Ma'rifetnāme* sa drugim dostupnim oslikanim prepisima tog djela: njih ukupno trideset i sedam, od kojih je još jedan oslikani primjerak nesporno bosanskohercegovačke provenijencije, odnosno rukopisni primjerak *Ma'rifetnāme* iz kolekcije Safvet-bega Bašagića koji se danas čuva u Univerzitetskoj biblioteci u Bratislavi (TC.4). Na kraju rada dati su faksimila prikaza iz sarajevskog rukopisa, te tabelarni pregled komparativnog materijala i opsežna bibliografija izvora i literature koja je korištena u radu.

2.1.2. Aida Smailbegović. „Minijature u *Dīvānu* Ḥāfiẓa Šīrāzīja iz rukopisne zbirke Gazi Husrev-begove biblioteke“, *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 74 (2024), Sarajevo 2025., str. 305-336

Dīvān glasovitoga liričara Šams al-dīna Muḥammada Ḥāfiẓa Šīrāzīja (umro c. 1390), jedno je od najznačajnijih djela klasične perzijske književnosti. Sastoji se poglavito od gazela, uz manji broj kasida i rubaija. U rukopisnoj zbirci Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu, pod signaturom R-1366, sačuvan je iluminirani prijepis ovog značajnog djela, oslikan s pet minijatura. Rukopis Ḥāfiẓova *Dīvāna* iznimno je važan s više aspekata, osobito kao do danas jedino poznato djelo perzijske provenijencije u bosanskohercegovačkim zbirkama opremljeno minijaturama. Premda je do sada bio predmetom nekoliko osvrti i predstavljanja, dosadašnja istraživanja nisu obuhvatila

cjelovitu i sustavnu analizu njegove likovne opreme. U ovom će se radu stoga posebna pažnja posvetiti analizi i interpretaciji likovne opreme, a autorica Smailbegović minijature razmatra koristeći se metodama formalne, stilske i ikonografske analize. Cilj je istražiti odnos minijatura prema tekstu, utvrditi moguće porijeklo njihova stila te njihovo mjesto u povijesnom i kulturološkom kontekstu perzijske minijature.

Nakon kratkog opisa autorovog životopisa i glavnih karakteristika njegovog književnog stvaralaštva, autorica detaljno predstavlja sarajevski rukopis *Dīvān* koji je dosad uživao razmjernu pažnju istraživača, ne samo zbog činjenice da je oslikan minijaturama. Slijedom tih interesovanja i međuinstitucionalne saradnje između Gazi Husrev-begove biblioteke i kodikoloških institucija Islamske Republike Iran, sarajevski primjerak *Dīvān* je temeljito rekonstruiran. U ovom radu autorica akcenat stavlja ne samo na minijaturama, već ukupnosti likovne opreme: unvana, uveza, kaligrafije i drugih ornamenata. Svaka od pet minijatura iz *Dīvāna* prikazana je odvojeno pod provizornim naslovom i smještena u kontekst stihova koje likovno prikazuje. U radu su dati i kolor faksimili minijatura koji su smješteni nakon analize autorice, pa je njena zapažanja time lakše i pratiti na prikazu. Analizom sarajevskog primjerka, autorica Smailbegović ustvrdila je da u rukopisu nema ispuštanja teksta, odnosno da su svi stihovi gazela koji se likovno prikazuju prisutni, što predstavlja snažno uporište za tvdnju da su slike savremene s tekstom. Kandidatkinja Smailbegović je u analizi minijatura posebno naglasila specifičnosti sarajevskog primjerka u komparativnoj perspektivi drugih dostupnih oslikanih rukopisa, a posredstvom nekih ikonografskih detalja ustvrdila je mjesto nastanka u Širazu u XVI. stoljeću.

2.1.3. Aida Smailbegović. „Ali Faginović i njegove dvije derviške medžmue“, *Analiza Gazi Husrev-begove biblioteke*, XLIII (2022), Sarajevo 2022, str. 63-86 (u suautorstvu s Emrahom Seljacijem)

I treći naučni rad kandidatkinje Smailbegović s prethodna dva dijeli temeljne karakteristike: donosi likovnu analizu jednog djela iz kolekcija orijentalno-islamskih rukopisa Bosne i Hercegovine. Počevši od doktorske disertacije, i tri izvorna naučna rada kandidatkinje, to se jasno ukazuje kao linearna znanstvena tendencija: afirmiranje rukopisnog blaga Bosne i Hercegovine i šireg područja Balkana na orijentalnim jezicima s motrišta povijesti umjetnosti.

U ovom radu kandidatkinja Smailbegović, u koautorstvu s Emrahom Seljacijem donosi analizu jedne *medžmue*, koja je do danas ostala nepoznata znanstvenoj javnosti a koja se čuva u Bošnjačkom institutu u Sarajevu. Temeljem analize njezinih sadržajnih, stilskih, kaligrafskih i likovnih elemenata, *medžmua* je pripisana bosanskohercegovačkom alimu Aliju Faginoviću, aktivnom potkraj XIX. i početkom XX. stoljeća.

Nakon iscrpnih podataka o Faginovićevu profesionalnom životu i djelu, pisanih temeljem uvida u rukopisnu i arhivsku građu, u radu se dalje određuje pojam derviške *medžmue* i nastavlja s detaljnim kataloškim i likovnim opisom Faginovićevih dviju *medžmua* pohranjenih u fondusu Gazi Husrev-begove biblioteke i Bošnjačkog instituta u Sarajevu.

S obzirom na to da su rukopisne derviške *medžmue* najbolji pokazatelj književnih pretenzija i

sufijske orijentacije, analizirajući Faginovićevu *medžmua* iz rukopisne zbirke Gazi Husrev-begove biblioteke, autori su ustvrdili da je i sam Faginović, osim pretpostavljenog poznavanja orijentalnih jezika i kaligrafskog prepisivanja stihova drugih autora, i sam pisao stihove duboko protkane islamskom ezoterijom i gnozmom. Upravo je detaljna analiza ove *medžmue* autorima poslužila kao osnova za tvrdnju o Faginovićevu autorstvu druge zbirke koja je pohranjena u Bošnjačkom institutu u Sarajevu.

2.2. Radovi kandidatkinje tokom trajanja izbora u prethodna zvanja (stručni saradnik i viši stručni saradnik)

Naučni i stručni radovi

- 2.2.1. Zildžić, Ahmed i Smailbegović, Aida. „Tekstna analiza rukopisa Hatifijeve Tīmūrnāme iz Orijentalne zbirke Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti“, u: *Filologija*, 73 (2019), Zagreb 2019, 117-145.
- 2.2.2. Smailbegović, Aida. „Iluminacije u arabičkim rukopisima rukopisne zbirke Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu“, u: *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 68 (2019), Sarajevo 2019., 245-279.
- 2.2.3. Dervišević, Haris i Smailbegović, Aida. „Seciranje portreta Mehmed-paše i Ferhad-paše Sokolovića“, u: *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 66 (2016), Sarajevo 2017., 135-152.
- 2.2.4. Smailbegović, Aida. „Infinite travel of the soul to the Divine City and the Luminous City: Visual Depictions of Mecca and Medina in Delâ'ilü'l-Hayrat“, u: *Art of the Orient*, vol. 6, Polish Institute of World Art Studies & Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2017, 35-51.
- 2.2.5. Smailbegović, Aida. „Slovo o životu i opusu Nasuha Matrakčije : povodom obilježavanja 450. obljetnice smrti“ u: *Godišnjak BZK „Preporod“*, Godina XIV, Sarajevo 2014., 288-297.
- 2.2.6. Smailbegović, Aida. „Tlocrti gradova iz mape bošnjačkog genija: minijaturno slikarstvo Nasuha Matrakčija“ u: *Nasuh Matrakči Bošnjak: 450 godina od smrti (1564 – 2014) : zbornik radova sa Okruglog stola : Nasuh Matrakči Bošnjak – naučnik, književnik, minijaturist*, Orijentalni institut, Sarajevo 2014., 34-38.

Prikazi

(rec.) Velida Mataradžija, OBRAZOVNI SISTEM U BOSANSKOM SANDŽAKU U XVIII STOLJEĆU, Centar za napredne studije, Sarajevo, 2025., 400 str., u: Anali Gazi Husrev-begove biblioteke 32 (46), Sarajevo 2025, str. 345-347

(rec.) KATALOG ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA, svezak IV, obradio Ahmed Zildžić, Historijski arhiv Sarajevo, Sarajevo, 2023, XXXII + 296 str., u: Anali Gazi Husrev-begove biblioteke 31 (45), Sarajevo 2024, str. 309-311

(rec.) Alma Omanović-Veladžić, HRONIKA MUHAMEDA ENVERIJA KADIĆA KAO IZVOR ZA IZUČAVANJE KULTURNE HISTORIJE BOSNE I HERCEGOVINE, Univerzitet u Sarajevu – Orijentalni institut, Sarajevo, 2021, 755 str., u: Anali Gazi Husrev-begove biblioteke 29 (43), Sarajevo 2023, str. 344-346

(rec.) Idham Mohammed Hanash, TEORIJA ISLAMSKJE UMJETNOSTI. ESTETSKI POJAM I EPISTEMIČKA STRUKTURA, Centar za napredne studije, Sarajevo 2018, 100 str., u: Context: Časopis za interdisciplinarne studije, 5 (2), Sarajevo 2022, str. 137-139

(rec.) Sheila S. Blair, TEXT AND IMAGE IN MEDIEVAL PERSIAN ART, Edinburgh University Press 2019, drugo izdanje, 336 str., u: Prilozi za orijentalnu filologiju 69/2019, Sarajevo 2020, str. 426-428

(rec.) Šukrullah b. Šihabuddin Ahmed al-Zaki, RADOST HRONIKA (naslov originala: *Bahġatu-t-tawārīh*), preveo s perzijskog Ahmed Zildžić, Bošnjački institut – Fondacija Adila Zulfikarpašića, Sarajevo 2018, str. 366 +271 (+ 12 kolor faksimila), u: Prilozi za orijentalnu filologiju 68/2018, Sarajevo 2019., str. 327-330

(rec.) Milan Pelc, MINIJATURE U MISALIMA ZAGREBAČKOGA BISKUPA JURJA OD TOPUSKOG, Institut za povijest umjetnosti, Sisačka biskupija, Zagreb 2018, 219 str., u: Bosna franciscana: Časopis Franjevačke teologije, godina XXVII, broj 50, Sarajevo 2019., str. 390-391

(rec.) KATALOG ARAPSKIH, TURSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA MUZEJA HERCEGOVINE MOSTAR, obradile Dželila Babović, Madžida Mašić, Orijentalni institut u Sarajevu, Muzej Hercegovine Mostar, Sarajevo 2017, 187 str., u: Prilozi za orijentalnu filologiju 67/2017, Sarajevo 2018., str. 405-407

(rec.) Selami Şimşek, TASAVVUF EDEBİYATI TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Litera yayıncılık, Istanbul 2017, 416 str., u: Prilozi za orijentalnu filologiju 67/2017, Sarajevo 2018., str. 441-442

(rec.) Kerima Filan, O TURSKOM JEZIKU U BOSNI, Connectum, 2017, 407 str., u: Prilozi za orijentalnu filologiju 66/2016, Sarajevo 2017., str. 291-294

(rec.) PEARLS ON A STRING: ARTISTS, PATRONS, AND POETS AT THE GREAT ISLAMIC COURTS, ed. Amy S. Landau, The Walters Art Museum, Baltimore in association with University of Washington Press, Seattle and London, 2015, 259 pp., u: Prilozi za orijentalnu filologiju 65/2015, Sarajevo 2016., str. 373-378

(rec.) Munir Drkić, VIŠEJEZIČNOST U MESNEVIJI DŽELALUDDINA RUMIJA, Naučnoistraživački institut "IBN SINA" i Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, suizdavač, Sarajevo 2016, 279 str., u: Prilozi za orijentalnu filologiju 65/2015, Sarajevo 2016., str. 358-360

(rec.) Ćazim Hadžimejlić, UMJETNOST ISLAMSKOGA KNJIGOVESTVA : UNIKATI GAZI HUSREV-BEGOVE BIBLIOTEKE U SARAJEVU, Sedam, Sarajevo 2011, 264 str., u: Prilozi za orijentalnu filologiju 63/2013, Sarajevo 2014., str. 312-314

Zbornici radova

Aida Samilbegović (ur.) *Nasuh Matrakçi Bošnjak: 450 godina od smrti (1564 – 2014) : zbornik radova sa Okruglog stola : Nasuh Matrakçi Bošnjak – naučnik, književnik, minijaturist*, Orijentalni institut, Sarajevo 2014., 87 str.

Katalozi

(ur.) Kadrić, Adnan; Smailbegović, Aida; Elma, Korić. Mehmed-paša Sokolović i porodica Sokolović kroz historiju: Izbor arhivskih dokumenata, vakufnama i rukopisnih djela, Katalog izložbe, Orijentalni institut Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2016.

(ur.) Nasuh Matrakçi Bošnjak : 450 godina od smrti (1564 – 2014), Katalog minijatura, Univerzitet u Sarajevu, Orijentalni institut, Sarajevo, decembar 2014.

3. Naučno-istraživački projekti

U periodu od posljednjeg izbora u zvanje više stručne saradnice na Orijentalnom institutu Univerziteta u Sarajevu, kandidatkinja je samostalno osmislila i uspješno realizirala nekoliko

znanstvenih projekata čiji su rezultati predstavljeni naučnoj javnosti u vidu objavljenih studija. To su sljedeći znanstveni projekti:

Minijature u Divanu Hafiza Širazija iz rukopisne zbirke Gazi Husrev-begove biblioteke, koji je publikovan u vidu izvornog znanstvenog rada u časopisu Prilozi za orijentalnu filologiju (vidjeti gore 2.1.2.)

Kandidatkinja Smailbegović trenutno je angažirana na realizaciji znanstvenog projekta pod naslovom:

Tradicija oslikavanja Šeyhijeve mesnevice Hüsrav i Širin: studija Sarajevskog rukopisa u okviru redovnih radnih zadataka na Orijentalnom institutu Univerziteta u Sarajevu.

Osim toga, kandidatkinja je bila članica znanstvenih, istraživačkih timova koji su realizirali nekoliko projekata u proteklom periodu. Tako je kandidatkinja Smailbegović kao stručna saradnica i viša stručna saradnica sarađivala na uspješnoj realizaciji sljedećih projekata:

Sarajevski Jevreji u izvorima osmanske provenijencije (voditelj projekta dr.sc. Aladin Husić), Kanton Sarajevo, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i mlade, 2016.

Konfesionalni i demografski trendovi u Srednjobosanskom prostoru od početka 17. do sredine 19. stoljeća (voditelj projekta dr.sc. Aladin Husić), Kanton Sarajevo, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i mlade, 2017.

Stanovništvo Sarajevske regije početkom XVI stoljeća (voditelj projekta dr.sc. Aladin Husić), Kanton Sarajevo, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i mlade, 2018.

Bosansko-osmanski odnosi krajem XIV i početkom XV stoljeća (voditelj projekta doc.dr. Emir O. Filipović), Kanton Sarajevo, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i mlade, 2018.

Nauke u Bosni i Hercegovini u osmanskom periodu u 16 i 17. vijeku (voditelj projekta dr.sc. Adnan Kadrić), Kanton Sarajevo, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i mlade, 2019.

*

* *

Na osnovu pažljivog uvida u dostavljenu dokumentaciju Komisija ima obavezu i zadovoljstvo da kandidatkinju dr.sc. AIDU SMAILBEGOVIĆ predloži u izbor u naučno zvanje NAUČNI SARADNIK za oblast „Orijentalno-islamska umjetnost“ na Univerzitet u Sarajevu - Orijentalnom institutu. Ovaj prijedlog se, između ostalog, temelji na nekoliko važnih zaključaka:

- Kandidatkinja Smailbegović okončala je sve faze formalnog obrazovanja – dodiplomski, postdiplomski studij i doktorski studij - iz relevantnih oblasti za naučni izbor po Javnom konkursu, a to su historija umjetnosti i orijentalna filologija; u toku studija kandidatkinja Smailbegović postigla je izvanredne rezultate, a formalni tok obrazovanja rezultirao je izradom doktorske disertacije s temom relevantnom za oblast historije umjetnosti u osmanskoj Bosni i Balkanu
- Kandidatkinja Smailbegović u proteklom periodu objavila je nekoliko zapaženih izvornih naučnih radova iz oblasti historije umjetnosti, što jasno ukazuje na artikulisanu ambiciju i sklonost ka naučnoistraživačkom radu na primarnim izvorima (orijentalnim rukopisima)
- Kandidatkinja Smailbegović uspješno je osmislila i realizirala nekoliko samostalnih naučno-istraživačkih projekata, te kao asistent-istraživač učestvovala na nekolicini drugih projekata koji su bili realizirani u okviru Univerziteta u Sarajevu – Orijentalnog instituta, ali i izvan te naučne institucije.

Na temelju toga Komisija donosi nedvosmilni zaključak i prijedlog kako je gore pojašnjeno.

Sarajevo, 03.03.2026. godine

Članovi Komisije:

Dr.sc. Ahmed Zildžić, predsjednik

Dr.sc. Haris Dervišević, član

Dr.sc. Danko Šourek, član